

Spor Okullarındaki Öğrencilerin Futbol Branşına Yönelik Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi

Investigation of The Participation Motivations of Students in Sports Schools Towards Football Branch

ÖZET

Bu çalışma ile; spor okullarındaki öğrencilerin futbol branşına yönelik katılım motivasyonlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem grubu olarak Isparta ili spor okullarındaki futbol branşına yönelik toplam 185 erkek sporcu araştırmaya katılmıştır. Demografik soruların elde edilmesinde kişisel bilgi formu kullanılmış olup; katılım motivasyonlarının belirlenebilmesi için sporda katılım güdüsü ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin varyans ve homojenlikleri incelenmiş olup homojen olduğu belirlenen verilerin için ikili karşılaştırmalarda Independent Samples T Testi çoklu karşılaştırmalarda ise One Way Anova testi kullanılmıştır. Çalışmada katılımcıların yaş faktörüne bağlı, takım üyeliği ve yarışma alt boyutunda Eğitim durumu faktörüne bağlı takım üyeliği, fiziksel uygunluk ve hareketli beceri alt boyutlarında, baba eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden başarı statü alt boyutunda, anne eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda, Sporcu yaşı durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sonuç olarak spor eğitim merkezlerindeki öğrencilerin yaş grubu arttıkça katılım motivasyonlarının arttığı, eğitim durumu bağlı olarak okul içi sportif etkinliklerle müsabakaların katılım motivasyonları etkilediği, baba ve anne eğitim faktörüne bağlı olarak baba ve anne eğitim seviyesi yüksek olanların futbol branşına yönelik güdülenimin daha bilinçli bir şekilde yapıldığı buna bağlı olarak başarı ve takım üyeliği boyutlarında katılım motivasyonlarının etkilediği, sporcu yaşı faktörüne bağlı olarak spor deneyimi fazla olan katılımcıların katılım motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Okulları, Katılım Motivasyonu, Futbol

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the participation motivations of the students in sports schools towards the football branch. As a sample group, a total of 185 male athletes for the football branch in the sports schools of Isparta province participated in the research. Personal information form was used to obtain demographic questions; In order to determine participation motivations, the scale of participation motivation in sports was used. The variance and homogeneity of the obtained data were examined and for the data determined to be homogeneous, the Independent Samples T Test was used in pairwise comparisons and the One Way Anova test was used in multiple comparisons. In the study, in the sub-dimension of team membership and competition depending on the age factor of the participants; A statistically significant difference was found in the motivation dimensions related to the athlete age factor and in the team membership sub-dimension. As a result, as the age group of the students in the sports education centers increases, the motivation to participate increases, depending on the educational status, the participation motivations of the in-school sportive activities and competitions affect the motivation, and the motivation for the football branch of those whose father and mother education level is higher, depending on the education factor of the father and mother, is more conscious. It is thought that participation motivations are affected in the dimensions of success and team membership, depending on the athlete's age factor, and the participation motivation levels of the participants who have more sports experience are high.

Keywords: Sports Schools, Participation Motivation, Football

GİRİŞ

Bireylerin, toplum kurallarına uygun yaşamaları, birbirleriyle iyi ilişkileri kurabilmeleri, insan haklarına saygılı davranmaları bedensel zihinsel ve ruhsal yapı itibarıyla sağlıklı olmalarıyla bağlantılıdır (Akıncı, 2019). Bilimsel gayretler insanı olabildiğince sağlıklı ve motivasyonu yüksek yaşatma amacını güder (Kılıç ve Balta,2019). Spor psikolojisi alanında son yıllarda yapılan araştırmaların temel amacı, çocukları ve gençleri spora yönelten en önemli sebepleri ortaya çıkarmak olmuştur. Spor yönelimi, bir bireyin rekabetçi zafer yönelimi ve hedef yöneliminden oluşur. (Gill ve Deeter, 1998).

İnsanoğlunun spora katılım veya aktivitede bulunma ihtiyacı hayata dair ihtiyaçlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor, kuralları önceden belirlenmiş, bireysel veya takımlar halinde yapılan rekabet odaklı yapılan fiziksel aktiviteler bütünüdür (Filiz, 2010). Literatürde, bireylerin gerek fiziksel ve fizyolojik özellikleri (Kurşun ve

Erkan Çimen¹

How to Cite This Article

Çimen, E. (2023). "Spor Okullarındaki Öğrencilerin Futbol Branşına Yönelik Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:118; pp:9954-9962. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.74249>

Arrival: 18 September 2023
Published: 31 December 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi/Spor Bilimleri Fakültesi/Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü, Isparta, Türkiye. ORCID: 0000-0002-0043-0110

ark., 2016) gerekse sağlıklı yaşam düzeyleri (Dalbudak ve Yiğit 2019; Kaynak, 2019; Pekel ve ark., 2015), okul öncesi çocukların sosyalleşmeleri (Alp 2016), yaşam becerileri (Çelenk, 2021; Çimen ve Yaman, 2020) sosyal beceriler (Gözler ve ark., 2020), sosyal uyum (Temel ve ark., 2017) Sosyal beceri düzeyleri (Salici ve Koca 2019) mesleki kaygı ve öz yeterlik (Arıkan, 2021) zihinsel dayanıklılık (Koçyiğit, 2022) gibi özelliklerini geliştirmelerinde sporun önemli bir rol üstlendiğini ifade eden çalışmalara rastlanılmıştır. Spora katılım terimi, bireyleri fiziksel olarak aktiviteye çekmek anlamında, geleneksel olarak spor psikolojisinde kullanılmaktadır (Acar, 2012, Markland, Ingledew, 2007). Gençleri spor faaliyetlerine teşvik etmek için ailenin, öğretmenlerin, okulun, toplumu oluşturan kurumların üzerine büyük yük düştüğü düşünülmektedir. Spor okulları gençleri ve çocukları spora çekmek teşvik etmek ve cazip hale getirmek için hem spora katılım hem de spora güdülenme açısından önem taşımaktadır. Spora katılmak insanlara performanslarını değerlendirme, becerilerini gösterme ve bireysel hedeflerini değerlendirme fırsatı verir (Duda ve Halk, 2001). Tüm bu faktörler, sporcular için uygun motivasyon stratejileri geliştirmek için kullanılır. Sosyalleşme; toplumlarda beklenen rollerin yerine getirilmesi için gerekli görülen bilgi beceri ve değerlerin özümzenerek geliştirilmesi olarak tanımlanmıştır (Kenyon ve Mc Pherson, 1974; Şahan, 2008). Gençlik eğitimi, gençlerin sosyalleşmesi açısından çok önemlidir. Bütün toplumlar eğitim programlarında bunu göz önünde bulundururlar. Gençlik eğitimi, gençlerin öğrenmesi, doyumunu, fiziksel gelişimi, iç huzuru; insani ve paylaşımcı bir yaklaşım sunar (Yetim, 2005). Güdülenme kavramı davranışın oluşumunun altında yatan sebepler olarak tanımlanabilir. Bu sebepler var oluşu, bir hedefi, bir ideali, temel ihtiyaçları içerebilir (Açıkgöz, 2012). Bireylerin sportif faaliyetler gerçekleştirerek doyum sağlama gereksinimleri vardır (Doğan, 2005). Sportif faaliyetler ne amaçla yapılırsa yapılsın bireyin yaşamını zenginleştirir. Bu sebeple spor faaliyetlerine katılım her yaş grubundaki bireylere önerilmektedir. Özellikle ergenlik dönemi, bireylerin psikolojik, fizyolojik ve fiziksel olarak hızlı değişimlere uğradığı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu yaş dönemindeki bireylerin hem fiziksel hem de psikolojik özellikleri farklılık gösterebilir (Eniseler, 2009). Bu dönem bireylerin gelişimlerinin sağlam temeller üzerine kurulması, ilerleyen dönemlerde karşılaşılabilecek zorluklarla başa çıkabilmeleri, motivasyonlarını kaybetmemeleri için önemlidir. Motivasyon, bedeni davranmaya zorlayan davranış kalıplarının ve bunların işlenmesini sağlayan mekanizmaların düzenliliğini ve tutarlılığını belirleyen bir dizi iç ve dış faktördür (Aydın, 2001). Motivasyon araştırmaları, erken dönem mekanik yaklaşımlardan bilgi ve anlayışa yönelik modern yaklaşımlara doğru değişmektedir (Biddle ve Mutrie, (2001). Soyer ve diğerleri (2010), katılım motivasyonunu bireyin çalışmasını teşvik etmek, harekete geçirmek ve cesaretlendirmek olarak tanımlamaktadır (Şirin), 2008 Çocukları ve gençleri çalışmaya motive eden birçok faktör vardır. Genetik, kas ve fiziksel faktörlerin yanı sıra psikolojik faktörler de vardır. Motivasyonun en önemli kısmını psikolojik faktörler oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, spor okulu öğrencilerinin futbola katılım motivasyonlarının incelenmesidir.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada “geçmişte var olan bir durumu veya günümüzde varlığını sürdürdüğü biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı” olarak kabul gören betimsel tarama yöntemi uygulanmıştır (Karasar, 2018).

Gönüllü Gruplarının Oluşturulması

Araştırma evreni Isparta ilinde bulunan spor okullarının bünyesinde bulunan ve bu okullarda eğitim görmeye devam eden toplam 680 aday katılımcı teşkil etmiştir. Örneklemini bu grubun içerisinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen 185 erkek katılımcı oluşturmuştur.

Veri Toplama Teknikleri

Çalışmaya katılan spor okullarındaki gönüllülerden kişisel bilgi formu ile katılım motivasyonu ölçeğini doldurmaları istenmiştir.

Kişisel Bilgi Formu:

Katılımcıların yaş, sporcu yaşı, anne ve baba eğitim durumları, eğitim durumu ve bilgilerini elde etmek amacıyla 5 soru içermektedir.

Spora Katılım Güdüsü Ölçeği:

Gill ve ark (1983) tarafından geliştirilen, Oyar ve ark (2001) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek; 30 madde ve 3'lü likert tipidir. 8 alt boyuttan içeren (beceri gelişimi, takım ruhu, fiziksel uygunluk, yarışma, eğlence, başarı/statü, hareket/aktif olma ve arkadaşlık) ölçekte alt boyutlar için iç tutarlılık katsayısı .61 (Beceri Gelişimi) ile .78 (Başarı/Statü) arasında bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık .86 olarak rapor edilmiştir (Oyar ve ark., 2001).

Tablo 1: Katılımcıların Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

Katılım motivasyonu	N	Basıklık	Çarpıklık	P
Başarı/Statü	185	1,000	-,010	.001
Takım Üyeliği	185	345	-,394	.001
Fiziksel Uygunluk	185	-,376	-1,308	.001
Eğlence	185	-,055	-,687	.001
Arkadaş	185	1,481	1,495	.001
Yarışma	185	-,001	-1,412	.001
Hareketli	185	,425	-,706	.001
Beceri	185	-,685	-,259	.001
Genel toplam	185	,063	-,974	.001

Tablo 2 incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların katılım motivasyonu ölçeğinden aldıkları puanların normallikten sapmaların anlamlı düzeylerde olduğu gözlemlenmiştir. George ve Mallery (2010), çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 2 arasında olmasının kabul edilebilir olduğu ifade edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda parametrik testler uygulanmasına karar verilmiştir. İkili karşılaştırmalarda bağımsız gruplarda T testi, ikiden fazla grupların analizinde ise tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulanmıştır. Farklılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için ise LSD testi uygulanmıştır. Testlerin anlamlılık düzeyi için $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların yaş durumuna göre Katılım Motivasyonları

Katılım Motivasyonu	Yaş	n	X	Ss	F	P	lsd
Başarı/Statü	7-10	69	1,1971	,25086	,902	,407	
	11-14	96	1,2458	,27296			
	15 Ve Üzeri	20	1,1900	,16512			
Takım Üyeliği	7-10	69	1,8551	,40540 ^a	5,464	,005	c>b>a
	11-14	96	2,0234	,46747 ^b			
	15 Ve Üzeri	20	2,2375	,76294 ^c			
Fiziksel Uygunluk	7-10	69	1,9072	,63578	1,717	,183	
	11-14	96	2,0500	,62845			
	15 Ve Üzeri	20	2,1800	,80760			
Eğlence	7-10	69	1,7391	,51527	1,443	,239	
	11-14	96	1,8698	,46873			
	15 Ve Üzeri	20	1,8625	,59866			
Arkadaş	7-10	69	1,1546	,28913	1,674	,190	
	11-14	96	1,2396	,32337			
	15 Ve Üzeri	20	1,2500	,33985			
Yarışma	7-10	69	1,8357	,72451 ^a	3,034	,051	b>a
	11-14	96	2,0208	,73000			
	15 Ve Üzeri	20	2,2833	,93830 ^b			
Hareketli	7-10	69	1,7536	,63953	1,069	,345	
	11-14	96	1,7344	,64870			
	15 Ve Üzeri	20	1,5250	,52503			
Beceri	7-10	69	2,7065	,39981	1,993	,139	
	11-14	96	2,6120	,30537			
	15 Ve Üzeri	20	2,5625	,40454			
Genel Toplam	7-10	69	1,7686	,26480	2,351	,098	
	11-14	96	1,8495	,25614			
	15 Ve Üzeri	20	1,8864	,37051			

Tablo.2. İncelendiği üzere katılımcıların yaş faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden takım üyeliği ve yarışma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($p < 0,05$).

Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Katılım Motivasyonları

Katılım Motivasyonu	Eğitim Durumu	N	X	Ss	F	P	Lsd
Başarı/Statü	İlkokul	72	1,1972	,24779 ^a	1,219	,298	
	Ortaokul	89	1,2517	,28047 ^b			
	Lise	24	1,1833	,15511 ^c			
Takım Üyeliği	İlkokul	72	1,8646	,40450	7,487	<,001	b>a>c
	Ortaokul	89	1,9944	,46156			
	Lise	24	2,3021	,71467			
Fiziksel Uygunluk	İlkokul	72	1,9056	,62886 ^a	3,093	,048	b>a
	Ortaokul	89	2,0225	,62627			
	Lise	24	2,2833	,77103 ^b			
Eğlence	İlkokul	72	1,7431	,52904 ^a	2,008	,137	
	Ortaokul	89	1,8427	,44336 ^b			
	Lise	24	1,9688	,60033 ^c			
Arkadaş	İlkokul	72	1,1713	,29600	,997	,371	
	Ortaokul	89	1,2247	,31693			
	Lise	24	1,2639	,35412			
Yarışma	İlkokul	72	1,8472	,71631	4,497	,012	
	Ortaokul	89	1,9813	,73230			
	Lise	24	2,3750	,88089			
Hareketli	İlkokul	72	1,7569	,61663	2,367	,097	c>b>a
	Ortaokul	89	1,7584	,66620			
	Lise	24	1,4583	,50898			
Beceri	İlkokul	72	2,6979	,40013 ^a	2,160	,118	a>b
	Ortaokul	89	2,6264	,29224			
	Lise	24	2,5313	,41252 ^b			
Genel Toplam	İlkokul	72	1,7730	,25961 ^a	2,884	,058	b>a
	Ortaokul	89	1,8378	,26019			
	Lise	24	1,9207	,34824 ^b			

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların eğitim durumu faktörüne bağlı takım üyeliği, fiziksel uygunluk ve Hareketli ve Beceri alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$)

Tablo 4. Katılımcıların Baba Eğitim durumuna Göre Katılım Motivasyonları

Katılım Motivasyonu	Baba Eğitim Durumu	N	X	Ss	F	P	Lsd
Başarı/Statü	İlkokul	19	1,2526	,26535	3,328	,021	b>a
	Ortaokul	26	1,1769	,21412			
	Lise	61	1,1541	,21414 ^a			
	Üniversite	79	1,2810	,28197 ^b			
Takım Üyeliği	İlkokul	19	1,9605	,52217	,606	,612	
	Ortaokul	26	2,0577	,57579			
	Lise	61	2,0246	,56955			
	Üniversite	79	1,9335	,39974			
Fiziksel Uygunluk	İlkokul	19	1,7684	,78106	2,597	,054	
	Ortaokul	26	1,8462	,71846			
	Lise	61	2,1639	,58709			
	Üniversite	79	2,0051	,63081			
Eğlence	İlkokul	19	1,7368	,51689	,678	,567	
	Ortaokul	26	1,7308	,52404			
	Lise	61	1,8730	,52564			
	Üniversite	79	1,8291	,47627			
Arkadaş	İlkokul	19	1,2632	,36139	,461	,710	
	Ortaokul	26	1,2179	,28193			
	Lise	61	1,1749	,26251			
	Üniversite	79	1,2194	,34955			
Yarışma	İlkokul	19	1,6842	,84965	1,815	,146	
	Ortaokul	26	1,9103	,79754			
	Lise	61	2,1257	,71015			
	Üniversite	79	1,9620	,75294			
Hareketli	İlkokul	19	1,6842	,58239	,117	,950	
	Ortaokul	26	1,7308	,51441			
	Lise	61	1,7541	,66221			
	Üniversite	79	1,6962	,66707			

Beceri	İlkokul	19	2,6447	,33661	,139	,936	
	Ortaokul	26	2,6442	,41336			
	Lise	61	2,6189	,35534			
	Üniversite	79	2,6582	,34710			
Genel Toplam	İlkokul	19	1,7493	,30359	,971	,407	
	Ortaokul	26	1,7893	,29721			
	Lise	61	1,8611	,27228			
	Üniversite	79	1,8231	,26370			

Tablo 4.İncelendiği üzere baba eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden başarı statü alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05)

Tablo 5. Katılımcıların Anne Eğitim durumuna Göre Katılım Motivasyonları

Katılım Motivasyonu	Anne Eğitim Durumu	N	X	Ss	F	P	Lsd
Başarı/Statü	İlkokul	20	1,1600	,21126	1,351	,259	
	Ortaokul	29	1,1586	,18031			
	Lise	66	1,2394	,27449			
	Üniversite	70	1,2486	,27120			
Takım Üyeliği	İlkokul	20	2,2125	40610	2,667	,049	a>b
	Ortaokul	29	1,8793	,52449			
	Lise	66	2,0379	,50809 ^b			
	Üniversite	70	1,9107	,64008 ^a			
Fiziksel Uygunluk	İlkokul	20	2,0300	,76578 ^c	1,373	,253	
	Ortaokul	29	1,8276	,70857			
	Lise	66	2,1152	,64313			
	Üniversite	70	1,9829	,60216			
Eğlence	İlkokul	20	1,9375	,47208	,988	,400	
	Ortaokul	29	1,6983	,54845			
	Lise	66	1,8447	,50529			
	Üniversite	70	1,8143	,48843			
Arkadaş	İlkokul	20	1,3000	,30397	1,492	,218	
	Ortaokul	29	1,1149	,22318			
	Lise	66	1,2071	,30810			
	Üniversite	70	1,2238	,34855			
Yarışma	İlkokul	20	2,0667	,88918	2,131	,098	
	Ortaokul	29	1,7586	,75539			
	Lise	66	2,1364	,71844			
	Üniversite	70	1,9000	,74503			
Hareketli	İlkokul	20	1,7250	,57297	,035	,991	
	Ortaokul	29	1,7241	,56039			
	Lise	66	1,7348	,69182			
	Üniversite	70	1,7000	,63360			
Beceri	İlkokul	20	2,5125	,39299	1,171	,322	
	Ortaokul	29	2,6724	,40699			
	Lise	66	2,6326	,35415			
	Üniversite	70	2,6750	,32233			
Genel Toplam	İlkokul	20	1,8680	,31166	2,011	,114	
	Ortaokul	29	1,7292	,27489			
	Lise	66	1,8685	,26626			
	Üniversite	70	1,8069	,26760			

Tablo5. incelendiği üzere anne eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir(p<0,05)

Tablo 6. Katılımcıların Sporcu yaşı durumuna Göre Katılım Motivasyonları

Katılım Motivasyonu	Sporcu Yaşı	n	X	Ss	F	P	Lsd
Başarı/Statü	1-2 yıl	66	1,2061	,26246	1,362	,259	
	3-4 yıl	57	1,1930	,21369			
	5 yıl ve üzeri	62	1,2645	,27999			
Takım Üyeliği	1-2 yıl	66	1,9432	,43588 ^a	7,435	<,001	b>a
	3-4 yıl	57	1,8333	,41815			
	5 yıl ve üzeri	62	2,1653	,57250 ^b			
Fiziksel Uygunluk	1-2 yıl	66	1,9970	,63970	,948	,389	
	3-4 yıl	57	1,9333	,65393			
	5 yıl ve üzeri	62	2,0968	,67142			

Eğlence	1-2 yıl	66	1,7727	,52756	1,540	,217	
	3-4 yıl	57	1,7763	,46215			
	5 yıl ve üzeri	62	1,9113	,50631			
Arkadaş	1-2 yıl	66	1,1667	,28793	1,368	,257	
	3-4 yıl	57	1,2047	,31969			
	5 yıl ve üzeri	62	1,2581	,33289			
Yarışma	1-2 yıl	66	1,9444	,71512	1,997	,139	
	3-4 yıl	57	1,8596	,73449			
	5 yıl ve üzeri	62	2,1290	,81729			
Hareketli	1-2 yıl	66	1,7197	,64527	,099	,905	
	3-4 yıl	57	1,7456	,64864			
	5 yıl ve üzeri	62	1,6935	,61641			
Beceri	1-2 yıl	66	2,6856	,40027	1,090	,338	
	3-4 yıl	57	2,6447	,31320			
	5 yıl ve üzeri	62	2,5927	,34247			
Genel Toplam	1-2 yıl	66	1,8044	,25585	2,891	,058	b>a
	3-4 yıl	57	1,7738	,25142 ^a			
	5 yıl ve üzeri	62	1,8889	,30666 ^b			

Tablo 6 incelendiği üzere Sporcu yaşı durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir($p<0,05$)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Güncel gelişmeler ışığında bilim adamları bu çağın en büyük rahatsızlığı olan «hareketsizliği» önlemek, sağlıklı ve daha dinç bir toplum oluşması için çocukların spora katılım ve motivasyonunun önemini dile getirmişlerdir (Görgüt, 2012). Bu veriler doğrultusunda sunulan bu çalışmanın amacı; spor okullarında spor eğitimi faaliyetlerine katılan 7-17 yaş arası öğrencilerin spora katılım güdülerindeki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmaya katılan katılımcıların yaş faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden takım üyeliği ve yarışma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Sevinç ve Kapçak, 2001). Yapılan literatür araştırmasında Bozkurt (2014) okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonlarını araştırmış ve yaş açısından anlamlı fark olduğunu rapor etmiştir. Yapılan bir çalışmada Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin yaş değişkenine göre incelendiğinde spora katılım motivasyon ölçeğinin eğlence ve yarışma alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmiştir. Çam (2020) yaptığı çalışmada yaş ile spora katılım motivasyonu arasında anlamlı fark bulmuştur. Şirin (2008) takım ruhu ve hareket/ aktif olma alt boyutlarının spora katılımında, Yan ve Mc Cullagh (2004), çalışmada Amerikalı gençlerin yarışma ve becerilerini geliştirme, Altuntaş ve arkadaşları (2010) ise, genç futbolculara spora katılım güdülerini ve başarı algıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, spora katılım motivasyonlarının beceri gelişimi ve takım üyeliği alt boyutunun olduğu rapor etmişlerdir. Sunulan bu çalışmada, öğrencilerin spora katılımında takım ve yarışma güdüsünün ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla, bu yaş grubundaki öğrencilerin hem arkadaşları arasında hem de yarışma güdülerinin yeterli olgunlukta olduklarını kanıtlama çabalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada Katılımcıların eğitim durumu faktörüne bağlı takım üyeliği, fiziksel uygunluk ve Hareketli ve Beceri alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, Akcan ve Bulgu (2012) yapmış oldukları çalışmada, lise öğrencilerinin spora katılım düzeylerinin yüksek seviye olduğunu rapor etmişlerdir. Başka bir çalışmada Şen, (2018) Spora katılım açısından en düşük motivasyon değerini ortaokul öğrencileri fiziksel uygunluk/enerji harcama boyutunda elde ederken, lise öğrencileri başarı/statü boyutunda olduğunu tespit etmiştir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Şirin ve ark. (2008) lisede eğitim gören öğrencilerine yaptığı çalışmada Eğlence ve yarışma alt boyunda, Ekmekçi ve ark. (2010) üniversite öğrencilerine yaptığı çalışmada arkadaşlık boyutunda, Martinović ve ark. (2011) ilkokul öğrencisi üzerinde uyguladıkları bir çalışmada spora katılım motivasyonlarını yüksek düzeyde bulduklarını rapor etmişlerdir. Sunulan bu çalışmada katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre okul içi sportif faaliyetlerin ve beden eğitimi dersleri ile takımlarda oynayan öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının yüksek olduğu bu sebeple etkilediği düşünülmektedir. Yapılan çalışmada katılımcıların baba eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden başarı statü alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, Yılmaz (2019) gençlik merkezi 14-22 yaş grubu öğrencilerine üzerinde araştırmasında Başarı/Statü alt boyutunda baba eğitim durumu üniversite olanların katılım motivasyonların yüksek olduğunu tespit etmiştir. Literatür incelendiğinde Hazar ve ark. (2018) lise öğrencilerine yaptığı çalışmada baba eğitim düzeyinin spor katılım motivasyonunun pozitif yönde anlamlı farklılık gösterdiğini rapor etmişlerdir. Yapılan literatür incelenmesinde başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırma bulgularımızdaki bu durumun Baba eğitim seviyesi arttıkça katılımcıların başarı motivasyonlarının yüksek olduğu ve katılımcıların üniversite mezunu olan babalarının daha bilinçli oldukları düşünülmektedir.

Çalışmada katılımcıların anne eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yılmaz (2019) gençlik merkezi 14-22 yaş grubu öğrencilerine üzerinde araştırmasında Takım üyeliği alt boyutunda anne eğitim durumu üniversite olanların katılım motivasyonların yüksek olduğunu tespit etmiştir. Hazar ve ark. (2018) lise öğrencilerine yaptığı çalışmada anne eğitim düzeyinin spor katılım motivasyonun pozitif yönde anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Alanyazında yapılan araştırmalar taranmış olup literatürde katılım motivasyonu ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Sunulan bu çalışmada katılımcıların anne eğitim seviyesi arttıkça takım üyeliği ve birlikte hareket etme takım uyumu sosyalleşme özelliklerini etkilediği düşünülmektedir. Katılımcıların Sporcu yaşı durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Demir ve İlhan (2019) engelliler üzerine yaptığı çalışmada spor yaşının katılım motivasyonu üzerine anlamlı farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Yılmaz (2019) gençlik merkezi 14-22 yaş grubu öğrencilerine üzerinde araştırmasında spor yaşının katılım motivasyonu üzerinde etkisinin olmadığını rapor etmişlerdir. Yapılan literatür taramasında Spora katılma motivasyonlarına etkili olduğunu çalışmaların az olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumun araştırmamız da 5 yıl ve üzeri spor geçmişine sahip olanların 1-2 yıl spor geçmişi bulunanlara göre takım üyeliği alt boyutunda spor tecrübelerinin etkili olduğu ve takım ruhunu yaşattıkları düşünülmektedir. Çalışmaya katılan katılımcıların yaş faktörüne bağlı, takım üyeliği ve yarışma alt boyutunda eğitim durumu faktörüne bağlı takım üyeliği, fiziksel uygunluk ve Hareketli ve Beceri alt boyutlarında, baba eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon düzeylerinden başarı statü alt boyutunda, anne eğitim durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda, Sporcu yaşı durumu faktörüne bağlı motivasyon boyutlarında takım üyeliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sonuç olarak spor eğitim merkezlerindeki öğrencilerin yaş grubu arttıkça katılım motivasyonlarının arttığı, eğitim durumu bağlı olarak okul içi sportif etkinliklerle müsabakaların katılım motivasyonları etkilediği, baba ve anne eğitim faktörüne bağlı olarak baba ve anne eğitim seviyesi yüksek olanların futbol branşına yönelik güdülemenin daha bilinçli bir şekilde yapıldığı buna bağlı olarak başarı ve takım üyeliği boyutlarında katılım motivasyonlarının etkilediği, sporcu yaşı faktörüne bağlı olarak spor deneyimi fazla olan katılımcıların katılım motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

ÖNERİLER

- ✓ Daha büyük ölçekte farklı branşta eğitim veren spor merkezlerine spora katılım motivasyonlarını inceleyen çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere spora katılım motivasyonunu inceleyen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acar Z (2012). *İlköğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Ders Dışı Etkinliklere Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi*, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Açıkgöz, K. (2012). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. Biliş Yayıncılık. İstanbul.
- Akcan F, Bulgu N., Spora Yönelik Sosyalleşme Süreci: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences* 2012; 23 (4), 195–206.
- Akıncı, A.Y. (2019). *Beden Eğitimi, Sosyalleşme İlişkisi, Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Sosyalleşme Süreci ve Şahsiyetin Oluşumuna Katkısı*. Lap Lambert Academic Publishing. Mauritius.
- Alp, H. (2016). The Impact of Peer Education and Play Activities Aggressive Behavior and Socialization Process of Children's in Pre-school. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(2), 636-658.
- Altıntaş A (2010): *Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Arikan, G. (2021). Examining the Predictive Levels of Academic Self-Efficacy and Some Demographic Characteristics of Professional Anxiety of Physical Education and Sports Teacher Candidates. *International Education Studies*, 14(1), 97-107.
- Aydın A (2001). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Alfa Yayınları, İstanbul, s. 144
- Biddle, S. J.H. ve Mutrie, N. (2001). *Psychology of physical activity: Determinants, well-being and interventions*. London: Routledge.

- Bozkurt, Ş. (2014). *Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz yeterliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Çam, Y. (2020). *Orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Trabzon Üniversitesi.
- Çelenk, Ç. (2021). Motivation Affects Sports and Life Skills in Physical Disabled People. *Propósitos Representaciones*, 9(SPE3), 1161.
- Çimen, E. & Yaman, M. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Başlama Nedenleri ve Beklentileri (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 25-39.
- Dalbudak, İ. & Yiğit, Ş. (2019). Evaluation of Healthy Life Style Behaviours of B2-B3 Visually Impaired People Doing Sport. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(12), 84-98.
- Demir, G. T., & İlhan, E. L. (2019). Spora katılım motivasyonu: görme engelli sporcular üzerine bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 157-170.
- Doğan, O. (2005). *Spor Psikolojisi*, Nobel Kitabevi Adana.
- Duda J.L.ve Hall, H.K. (2001). Achievement goal theory in sport: Recent extensions and future directions. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds). *Handbook of Research in Sport Psychology*, 2nd Ed., 417-434, New York: John Wiley&Sons. Inc.
- Ekmekçi, R., Arslan, Y., Dağlı Ekmekçi, A., ve Ağbuğa, B.; Üniversite Öğrencilerinin Spora Bakış Açılarının ve Spora Katılım Güdülerinin Belirlenmesi; *E-Journal of New World Sciences Academy*; Volume: 5, Number: 2B0043, 2-7; 2010
- Eniseler, N. (2009). *Çocuk ve Futbol Antrenmanı*, TFF Yayınları, İstanbul. Ertürk, Y.D. (2010). Davranış Bilimleri. Kutup Yıldızı Yayınları İstanbul.
- Filiz, Z. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Spora Katılımın Değerlendirilmesi, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 4(3), 192-203
- Görgüt, İ. (2012). *11-14 Yaş Grubu Hentbolcuların Spora Başlama Nedenleri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- Gözler, A., Turan, B. N., & Turan, M. (2020). Çocuk Oyunlarının İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 186-201.
- George, D., ve Mallery, P. (2010). SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference (10. Baskı). Gen, Boston, Ma: *Pearson Education, Inc.*
- Gill, D.L., ve Deeter, T.E. (1988). "Development of the sport orientation questionnaire", *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 59(3), pp.191-202.
- Gill, D.L., Gross, J.B., & Huddleston, S. (1983). Participation Motivation in Youth Sports. *Int J Sporta Psychol*; 14, 1-14.
- Hazar, Z., Demir, G. T., ve Berna, C. A. N. (2018). Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Güdülerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 225-235.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (Otuz Üçüncü Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaynak, K. (2019). *Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Tatminleri ile Sağlıklı Yaşam Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Ed. Oktay KIZAR) Spor Bilimler Alanında Araştırma Makaleleri-1, Gece Kitaplığı Ankara/Türkiye.
- Kenyon, G., & Mc Pherson, B. (1974). Approach to the Study of Sport Socialization, *Review of Sport Sociology*. 9(1), 127-129.
- Kılıç, T., & Balta, T. S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 14(1).
- Koçyiğit, B. (2022). Zihinsel dayanıklılık ile öz yeterlik arasındaki ilişki. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 871-881. DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1166423>

Kurşun, Ş., Suna, G., & Alp, M. (2016). Düzenli Step-aerobik Egzersizlerinin Yetişkin Sedanter Kadınlarda Vücut Yağ Değerlerine Etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4973-4979.

Markland D, Ingledew DK (2007). Exercise Participation Motives, A Self Determination Theory Perspective. Intrinsic Motivation and Self Determination in Exercise and Sport. Ed.: M. Hagger, N. Chatzisarantis. *Human Kinetics*. 23-34.

Martinović, D., Ilić, J., & Višnjić, D. (2011). Gender differences in sports involvement and motivation for engagement in physical education in primary school. *Problems of Education in the 21st Century*, 31, 94.

Oyar, Z.B., Aşçı, F.H., Çelebi, M., & Mülazımoğlu, Ö. (2001). Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 21-32

Pekel, A., Turan, M.B., Pepe, O., & Bahadır, Z. (2015). The Relationship With Life Satisfaction Between Health Promoting Behaviours of Special. Education Teachers, Kayseri City Sample. *International journal of Science-Culture and Sport*, Special Issue (3), 125-132.

Salıcı, O., & Koca, M. E. (2019). Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi: Isparta Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 186-197.

Sevinç, K., & Kapçak, V. (2001). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarının ve Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 68-78.

Soyer F, Can Y, Güven H, Hergüner H, Bayansalduz M, Tetik B (2010): Sporculardaki Başarı Motivasyonu ile Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7: 1, 225- 238

Şahan H., “Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü”

KMU İİBF Dergisi. 2008; 10 (15): 260- 278.

Şen, M. (2018). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonunun incelenmesi* (Master's thesis, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Kahramanmaraş.

Şirin, E.F. (2008). Futbolcu Kızların (12-15 yaş) Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi, *Sportmetre, Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-7

Şirin Faruk E., Çağlayan Salim H., Çetin Çağrı M., İnce A.:(2008). Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarına Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi; Niğde Üniversitesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*; Cilt2, Sayı2;

Temel, G., Yıldız, T., Turan, M. B., & Karaoğlu, B. (2017). Sporun Otistik Çocuklarda Saldırganlık ve Sosyal Uyum Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 25-33.

Yan, J.H., Mc Cullagh, P. (2004). Cultural Influence in Youth's Motivation on Physical Activity. *Journal of Sport Behavior*. (27)4, 378-390.

Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. Morpa Kültür Yayınları. İstanbul.

Yılmaz, S. (2019). *Gençlik Merkezlerinde Sportif Faaliyetlere Katılan 14-22 Yaş Arası Öğrencilerin Sosyalleşme Ve Spora Katılım Güdülerini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.